

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000763

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-03-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гетьман Марина Олександрівна

2. Maryna Hetman

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 28-02-2025

Спеціальність за освітою: "Середня освіта (Фізична культура)"

Місце роботи здобувача: Бучанський ліцей №9 Бучанської міської ради Київської області

Код за ЄДРПОУ: 44449503

Місцезнаходження: вул. Вишнева, 1, с. Буча, Києво-Святошинський р-н., 08292, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7573

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 24592608

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 24592608

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.07.05

Тема дисертації:

1. Виховання у молодших підлітків самовладання в процесі занять бойовим мистецтвом
2. Education of self-control in younger teenagers in the process of practicing martial arts

Реферат:

1. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. – Інститут проблем виховання Національної академії наук України, Київ, 2024. У дисертаційному дослідженні представлено наукове осмислення теоретичних і методичних засад виховання самовладання молодших підлітків в процесі занять бойовим мистецтвом. Здійснено аналіз філософських, психолого-педагогічних, медичних джерел щодо проблематики виховання самовладання у молодших підлітків в процесі занять бойовим мистецтвом, уточнено сутність понять: «самовладання молодших підлітків» як морально-вольової якості особистості, яка проявляється у здатності до самоконтролю, саморегуляції власних емоційних станів, врівноваженості, доцільному використанні морально-вольового ресурсу; «Виховання у молодших підлітків самовладання у процесі занять бойовим мистецтвом» як цілеспрямованого освітнього процесу, що має на меті набуття молодшими підлітками здатності до аналізу,

контролю та регуляції власних емоційних станів через вольові зусилля. Обґрунтовано, що самовладання виступає детермінантою саморегуляції особистості та є важливою умовою для засвоєння нею моральних категорій, норм, принципів, переконань, усвідомлення їх соціальної необхідності. Охарактеризовано основні вікові характеристики молодших підлітків у контексті виховання самовладання (інтенсивні морфологічні, біохімічні і фізіологічні зміни в організмі; інтенсивний фізичний розвиток; пластичність нервових процесів; широкий спектр реакцій, формування балансу між системами активації та гальмування емоційних проявів; перехід особистості підлітка від ієрархії характерних рис дитини до ієрархії характерних рис та ознак дорослої особистості; якісні зміни у структурі самосвідомості, коли сила 3 волі виступає важливим фактором вікових змін в усвідомленні значення самоконтролю та самовладання; підвищення здатності до аналітичного мислення, рефлексії та самоаналізу; пріоритет отримання активного досвіду над пасивним; аналіз власних інтересів та здібностей, усвідомлена зацікавленість різними видами спорту; активізація бажання спробувати власні сили у подоланні перешкод; динамічний, часто суперечливий характер прийнятих рішень), доведено сензитивність даного віку щодо виховання самовладання. Визначено переваги застосування засобів фізичної культури та спортивно-оздоровчої діяльності у процесі виховання самовладання: задоволення потреби та бажання молодших підлітків у фізичному вдосконаленні, формування характеру, отримання досвіду подолання труднощів з докладанням відповідних фізичних і вольових зусиль, наявність успішних прикладів для наслідування, досвід участі та перемоги у змагальній діяльності, забезпечення потреби у динамічній практиці, формування командного духу та навичок взаємодії, концентрація уваги, формування навичок планування, спостережливості, швидкої оцінки ситуації тощо.

2. Dissertation for obtaining the degree of Doctor of Philosophy in the field 01 Education/Pedagogy with the specialty 011 – Educational, pedagogical sciences. – Institute of Educational Problems of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, 2024. The dissertation study presents a scientific understanding of the theoretical and methodical principles of self-control training of younger teenagers in the process of practicing martial arts. An analysis of philosophical, psychological-pedagogical, and medical sources was carried out regarding the issue of self-control education in younger teenagers in the process of practicing martial arts, clarified the essence of the concepts: «Selfcontrol of younger teenagers» as a moral-willed quality of an individual, which manifests itself in the ability to self-control, self-regulate one's own emotional states, balance, appropriate use of moral-will resource; «Education of self-control in younger teenagers in the process of practicing martial arts» as a purposeful educational process aimed at younger teenagers acquiring the ability to analyze, control and regulate their own emotional states through voluntary efforts. It is substantiated that self-control acts as a determinant of self-regulation of an individual and is an important condition for her assimilation of moral categories, norms, principles, beliefs, and awareness of their social necessity. The main age characteristics of younger adolescents in the context of selfcontrol education are characterized (intense morphological, biochemical and physiological changes in the body; intensive physical development; plasticity of nervous processes; a wide range of reactions, the formation of a balance between the systems of activation and inhibition of emotional manifestations; the transition of the adolescent's personality from the hierarchy of characteristic features a hierarchy of characteristics and features of an adult personality, when willpower is an important factor in the awareness of the importance of self-control and self-control; the priority 9 of gaining active experience over passive ones interests and abilities, a conscious interest in various sports; the activation of the desire to try one's own strength in overcoming obstacles), the sensitivity of this age to the education of self-control has been proven. The advantages of using the means of physical culture and sports and recreational activities in the process of self-control education are determined: satisfying the needs and desires of younger teenagers in physical improvement, character formation, gaining experience in overcoming difficulties with appropriate physical and willpower efforts, the presence of successful examples for imitation, experience of participation and victories in competitive activities, ensuring the need for dynamic practice, formation of team spirit and interaction skills, concentration of attention, formation of planning skills, observation, quick assessment of the situation, etc. The structure of the phenomenon «Education of self-control in younger teenagers in the process of practicing martial arts» is substantiated based on the multi-component model of the ascent of a growing personality to the spiritual values of

I. Bech. The content of the components (cognitive, emotional-value, arbitrary impulse, behavioral) of self-control education of younger teenagers in the process of martial arts training is characterized. The criteria (cognitive, motivational, value, willpower, activity) and indicators of self-control education of younger teenagers in the process of martial arts are determined. The levels of upbringing of self-control of younger teenagers in the process of practicing martial arts are highlighted and characterized: high (productive); average (situational); low (ineffective). The selection of a complex diagnostic toolkit and diagnosis of the initial state of self-control upbringing of younger teenagers in the process of martial arts classes was carried out according to the developed criteria and indicators. The organizational and pedagogical conditions for the education of self-control of younger teenagers in the process of practicing martial arts are substantiated: the 10 organization of methodical work with physical education teachers and martial arts trainers regarding the education of self-control of younger teenagers; introduction of forms and methods of self-control training of younger teenagers by means of martial arts (freestyle wrestling, horting, aikido, judo, jiu-jitsu) into the educational process of ZZSO (in physical education classes); organization of leisure activities in the sports and health direction with the aim of forming motivation among younger teenagers to engage in martial arts and gaining experience of self-control in practical activities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Гетьман, М. О. & Тимчик М. В. (2023d). Теоретичні аспекти виховання у молодших підлітків самовладання в процесі занять бойовим мистецтвом. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Вип. 6 (166), 29- 32. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.6\(166\).06](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.6(166).06)
- 2. Гетьман, М. О. (2023a). Виховання в здобувачів освіти 5-6 класів самовладання в процесі занять бойовим мистецтвом. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. Вип. 27. Кн. 1, 121-130. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2023-27-1-121-130>
- 3. Гетьман, М. О. (2024c). Організаційно-педагогічні умови виховання самовладання молодших підлітків у процесі занять бойовим мистецтвом. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Вип. 10 (183), 74- 79. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10\(183\).13](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10(183).13)
- 4. Гетьман, М. О. & Я. В. Шматко (2024a). Виховання морально-вольових якостей учнівської молоді в процесі занять бойовими мистецтвами. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. (9(182), 81-85. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9\(182\).13](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9(182).13).
- 5. Гетьман, М. О. (2023c). Виховання самовладання в молодших підлітків в процесі занять бойовим мистецтвом. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Дня науки-2023 в Україні «Актуальність та особливості наукових досліджень в умовах воєнного стану» (23 травня 2023 року). Київ: ДНДІ МВС України, 429-430.

- 6. Гетьман, М. О. (2023b). Виховання в учнів 5–6-х класів самовладання в процесі занять бойовим мистецтвом. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2022 рік. Івано-Франківськ: НАІР, Вип. 11, 53–56.
- 7. Гетьман, М. О. (2024b). Виховання самовладання молодших підлітків як предмет наукового аналізу. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2023 рік. Івано-Франківськ: НАІР, Вип. 12, 53–56.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U100443. 0123U100608

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тимчик Микола Валерійович

2. Mykola Tymchuk

Кваліфікація: к. пед. н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0255-4707

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козак Євген Павлович

2. Yevhen Kozak

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7525-3147

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гагарін Микола Іванович

2. Mykola Gagarin

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4773-3303

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харченко Наталія Вікторівна

2. Natalia V. Kharchenko

Кваліфікація: к. пед. н., с.н.с., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4171-593x

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 24592608

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Журба Катерина Олександрівна
2. Kateryna O. Zhurba

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: ;Web of Science Researcher ID - AAG-8110-2021;ORCID ID: 0000-0002-3854-4033

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 24592608

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Федорченко Тетяна Євгеніївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Федорченко Тетяна Євгеніївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шкільна Ірина Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна